

**ДЯВОЛСКАТА МЕЛНИЧКА
ГРЪЦКА НАРОДНА
ПРИКАЗКА**

chitanka.info

Имало едно време двама братя. По-големият бил първият богаташ в селото, пък по-малкият — сетен сиромаш. Големият имал ниви, ливади, лозя, овце и пари — от всичко по много. И колкото по-голямо богатство трупал, толкова по-ненаситен ставал; от скъперничество не рачил да се ожени — да не храни едно людско гърло повече. Затова кукувал като кукувица сам-самин в глухата къща. Едничката му радост била да си брои парите и едничката му грижа — как да ги пази, та да не го окраде някой.

Пък на по-малкия брат богатството било голямата му челяд. Тя била едничката му радост, като ги гледал да тичат и играят здрави; тя била и най-голямата му мъка, като ги виждал все такива парцаливи и гладни.

Един ден, тъкмо преди Великден, големият брат отделил от стадото си агнета да ги откара на пазара за продан. А те били много. Видял той, че сам няма да може да се справи с тях, та викнал брат си да му помогне. Този се съгласил и си рекъл на ума: „Дано бацьо ми даде за услугата едно агънце, че и моите деца да се облажат на празника.“

Откарали агнетата на пазара. А там — олелия, навалица голяма, много купувачи — всеки искал да отнесе нещо у дома си за Великден. Агнетата имали добра цена и големият брат взел сума пари. Продавал всички, само едно агънце останало — него никой не щял да го купи, че било слабичко, шугаво.

— Батьо, дай ми това агънце да го отнеса на децата, та да ги зарадвам.

На богатия брат му се свила жлъчката, ама нямало как — все нещо трябва да плати, загдето малкият си е загубил цял ден да му помага. Махнал ядосан с ръка, извикал:

— Вземи го, отнеси го на дяволицата!

И си тръгнал сърдит-пресърдит.

Сиромашът помислил, че брат му наистина го праща да занесе агънцето на дяволицата, нарамил го и се запътил да я дири. Хванал един път — оставил го, тръгнал по друг. Скитал, лутал се, накрай уморен замръкнал в една дива гора. Ненадейно съзрял на някакъв далечен връх светлинка. Упътил се натам. През хрусталаци и камънаци добрал се най-сетне до върха. А там що да види? — пред една пещера голям огън и около него рогати дяволчета хоро играят. Всички такива

едни черни, рунтави, червенооки — страх да те побие. Щом забелязали човека, те развалили хорото, спуснали се към него, начукулили го, крещят едно през друго:

— Добре дошъл, чичо! Добре дошъл, чичо!

— Добре намерили — отговорил сиромахът, а под лъжичката му нещо играе.

— Какво те води при нас?

— Утре е Великден, та донесох това агне на майка ви. И вие да се облажите на празника.

— Охо! — провикнали се всички в един глас и заподскачали, запремятали се от радост.

Едно дяволче потеглило човека за ръка, отвело го в пещерата при майка си. Тя тъкмо месела козунаци и боядисвала червени яйца. Като видяла неканения гостенин, избърсала си набрашнените ръце о престилката и го попитала:

— Що правиш, човече, по тия пуцинаци в такъв несгоден час?

— Донесох ти великденски подарък — отговорил той и й подал агнето.

— Виж ти?! — зарадвала се дяволицата, а още повече се почудила. — За пръв път се намери човек-християнин да ни донесе подарък. Е, какво ще искаш насреща?

— Нищо не ща. Даром ти го нося.

Още повече се подивила дяволицата, че знае си тя — на тоя свят никой никому дар без задна мисъл не прави.

— Кажи си, кажи си какво криеш под калпака! Ти току-тъй не си тръгнал да ме дириш и даряваш. Сигурно ще искаш нещо много, пък сега се чудиш как да ми го кажеш.

— Аз съм сиромас човек, не съм свикнал на много. Нищо не ти ща — рекъл нашият и понечил да си тръгне, че му станало много чогло да стои повече на туй нечисто място.

— Е, щом е наистина тъй, ти заслужаваш повече от всички.

Тъй рекла дяволицата и изтичала към раклата. От нея извадила една ръчна мелничка, също като оная, с която ние си мелим кафето.

— На! — подала му я тя. — От нея можеш да получиш всичко, каквото пожелаеш, щом изречеш „гарун“ и завъртиш ръчката; като кажеш „рагун“, тя ще престане да дава.

Сиромахът хем повярвал, хем не повярвал. Ала нали все пак мелничка е, благодарил и си тръгнал.

Тъкмо когато си дошъл дома, камбаната забила за черква.

— Я чакай да опитам какво ще стане — помислил си той и рекъл: — Гарун! Искам нови дрехи, обувки, шапки за всички ни и на всеки по една свещ, колкото боя му!

Щом въртнал ръчката, западали из мелничката нови, най-хубави дрехи, обувки, шапки и такива големи свещи — да се чудиш. Зарадвал се сиромахът, разбудил жената и децата:

— Хайде, обличайте се бърже и да вървим на черква!

Всички се облекли, натруфили се като някакви господари; тръгнали и понесли свещите с две ръце. Черкуващите, като ги видели, много се зачудили на новите им дрехи, а най-вече на свещите, че никой дотогава не бил виждал такива големи. Богатият брат мерел роднините си изпод вежди — и се чудел: „Откъде се взеха тия богаташки дрехи и такива владишки свещи. Дали брат ми не е обрал някой търговец от пазара? Чакай да разбера аз, каква ще да е тая работа!“

Пуснала черква, богомолците си тръгнали. По-малкият брат избързал напред. Щом влязъл в къщи, взел мелничката и изрекъл:

— Гарун! Искам една голяма трапеза с печени агнета, козунаци, червени яйца, хубаво вино и всичко, каквото се полага за такъв голям празник. — Така го усукал сиромахът, защото повече не знаел какво да иска.

Завъртял ръчката и мигом в бедната колиба се проснала от единия до другия край богата трапеза с най-различни гозби — цяло село да се насити.

Ето че си дошли и другите. С радостни викове насядали да отговяват, че дотогава цял живот все били постили. А отвън в мрачината големият брат се вторачил през прозореца и не вярва на очите си. Бутнал вратата:

— Христос воскресе!

— Во истина воскресе! — отговорили му всички с пълни уста и му сторили място на трапезата.

— Не съм дошъл да ям и да пия с вас — отвърнал той. — Ами я ми кажи, братко, откъде взе всичко това? Довчера ходехте голи като соколи и нямахте коричка хляб, пък сега сте наредили такава трапеза, че и царят да, ви завиди.

— Вярно е, че вчера нищо нямах, ама днес мога да имам всичко, което ми се прииска — отговорил малкият брат.

— Че как стана тая работа? Каж ми всичко като на бацьо.

Малкият не знаел що е лъжа и измама. Та и затова досега си беше сетен сиромаш. Разправил с чисто сърце всичко, както си е, без нещо да премълчи или преиначи: как отнесъл шугавото агне на дяволицата и тя му подарила вълшебната мелничка.

— Брей! — извикал богаташът. — Ами че това е същинска кражба! Аз не очаквах от собствения си брат да ме обере. Агнето беше мое и аз те пратих да го отнесеш на дяволицата. Тая мелничка е за мен. По-скоро да ми я дадеш!

По-малкият брат се почесал по врата, помислил, помислил и рекъл:

— Прав си, братко! Твое беше агнето. Редно е да ти и дам. Ама позволи ми още веднъж да ѝ поискам нещо, че и за мен да има полза, дето толкова се трепах из гората и толкова страх брах при ония нечестивци.

— Добре! Само че по-бърже — съгласил се от немай-къде поголемият брат, защото все пак малкият заслужавал нещо.

Онзи отишъл в съседната стая, взел мелничката и поискал една ракла жълтици. Като получил това богатство, върнал се при другите.

— Я ми покажи как става тая дяволска работа — рекъл богаташът.

— Каж ми, братко, какво да ти поискам?

— Поискай кесия с жълтици.

— Харно, гледай! — Малкият извикал: — Гарун! Искан кесия с жълтици! — и завъртял ръчката.

Мигом из мелничката изпаднала с весел звън пълна кесия жълтици.

— Рагун! — и толкоз.

Ала богатият брат вече нищо не виждал, нищо не чувал. Грабнал кесията и мелничката, хукнал за дома, сякаш всички дяволи от преизподнята тичали по петите му. Отишъл си в къщи, заключил се с три катинара, седнал да мисли. „Глупаво е да имам такова богатство и да остана да дивея в туй загубено село. Не! Ще ида в престолния град. Там ще си направя дворец, по-хубав от царския, и всички ще пукнат от завист.“

Така мислел той, така и решил. И каквото решил — направил: разпрода на бърза ръка всичкия си имот, натъпкал дисагите със златни пари и отишъл на близкото пристанище. Там се качил на един кораб, който заминавал за столицата.

На уречения час корабът разперил платна и потеглил. Дошло време за обяд. Всички се засутили и затюхкали. Разбрало се, че моряците пропуснали да купят сол и сега нямало с що да посолят яденето. Дочул богатият скъперник това и рекъл на капитана:

— Ще ви дам сол, колкото ви трябва, ама ако ми върнеш парите, които ти броих за пътуването.

Нямало как — яде ли се гозба без сол? — съгласил се капитанът.

Отишъл богатият в стаичката си, заключил се никой да го не види, извадил мелничката.

— Гарун! Искам сол! — и завъртял ръчката.

Из мелничката почнало да се сипе сол. Като видял човекът, че има вече достатъчно, поискал да я спре. Ама нали в бързината нея вечер не беше дочул как се спира — не знаел. Въртял ръчката надясно-наляво — тя все продължава да мели. Натрупала се голяма купчина сол. Рекъл да запуши устата на мелничката с длан, с кърпа — не става. Напълнила се стаичката със сол. Излязъл човекът навън — дяволската му мелничка не спира да мели. Извишила се камара, колкото планина. Натезало на кораба, почнал да потъва.

Моряците наскачали в морето, заплували към брега, който се провиждал в далечината. Всички се спасили, защото знаели да плуват.

Ами нашият човек, който за пръв път тогава виждал морето? Хванал се за някаква греда с едната ръка, а с другата продължавал да стиска безценната мелничка. Пък тя тежела, дяволската! Замятали го вълните, заблъскали го, накрай отмалял съвсем и, тъкмо вече бил понаближил брега, изтървал гредата. Почнал да потъва човекът, да гълта вода, разперил ръце о сламка да се залови — изпуснал мелничката. От това тялото му олекнало и вълните го издигнали. Добре че наблизко се случил един рибар. Спасил той дивещия се и го извадил на брега, ама само по риза и гащи.

Като се съвзел, оголелият богатият потърсил мелничката — няма я. Заплакал с горещи сълзи и вместо благодарност рекъл на избавителя си:

— Ах, по-добре и аз да бях потънал!

Няма що! Пак животецът е по-мил от всички богатства на света. Изтрил си сълзите клетникът и тръгнал, накъдето му гледат очите, защото го било срам да се върне в родното си село такъв сетен сиромас.

А мелничката и досега си лежи на морското дъно и мели, мели сол безспир. Затова морската вода е солена.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.